

Letno poročilo za leto 2022

Povzetek

Izjava o omejitvi odgovornosti

Evropska agencija za kemikalije ne prevzema nobene odgovornosti za morebitno uporabo informacij iz te publikacije.

Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nekateri operaterji mobilne telefonije ne omogočajo klicev na številke 00 800 ali pa te klice zaračunavajo.

Več informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu (<http://europa.eu>).

Letno poročilo za leto 2022 – povzetek

Referenčna številka: ECHA-23-B-01-SL

ISBN: 978-92-9468-267-3

Kataloška številka: ED-09-23-165-SL-N

DOI: 10.2823/212

Datum objave: april 2023

Jezik: SL

© Evropska agencija za kemikalije, 2022

Naslovnica © Evropska agencija za kemikalije

Če imate v zvezi s tem dokumentom vprašanja ali pripombe, jih pošljite na obrazcu za zahtevek po informacijah (navedite referenčno številko in datum izdaje). Obrazec je na voljo pod zavihkom Kontakt na spletišču agencije ECHA na naslovu: <http://echa.europa.eu/contact>

Evropska agencija za kemikalije

P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finska

Povzetek

Ta povzetek vsebuje pregled naših dosežkov in izzivov, s katerimi smo se srečevali v letu 2022. V njem so povzete informacije iz poročila, ki sledi na dejavnostih temelječi zgradbi, opisani v našem programskem dokumentu za obdobje 2022–2025¹. Izpostavljamo prispevek našega dela k prednostnim nalogam Evropske unije (EU) in delimo nekatere ključne rezultate tega leta.

V letu 2022 smo bili še naprej zavezani izpolnjevanju svojih strateških ciljev in izvajanju načrtovanih dejavnosti, določenih v našem delovnem programu.

Močno smo napredovali pri identifikaciji snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost in za katere so potrebni regulativni ukrepi, pri čemer smo ocenili približno 2 000 snovi v 61 skupinah. Na splošno je bilo na podlagi celostne regulativne strategije do konca leta 2022 ocenjenih približno 75 % registriranih snovi z maso nad 100 ton, pri čemer je treba oceniti še približno 1 000 snovi z veliko maso.

To delo nam je omogočilo, da svoje preglede skladnosti osredotočimo na snovi, pri katerih ima ustvarjanje podatkov največji učinek. Letos smo ponovno presegli letni cilj in opravili 300 pregledov.

Pet snovi je bilo opredeljenih kot snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, in dodanih na seznam kandidatnih snovi, s čimer se je skupno število vnosov na seznam kandidatnih snovi povečalo na 224². Posledično morajo dobavitelji zdaj obveščati o njihovi varni uporabi, se odzivati na zahteve potrošnikov in obvestiti agencijo ECHA, če njihovi proizvodi vsebujejo katero koli od teh snovi.

Poleg tega smo predlagali, da osem snovi s seznama kandidatnih snovi izpolnjuje merila za prednostno razvrstitev, na podlagi katerih bo treba izpolniti zahteve za avtorizacijo. Če se bo Komisija odločila, da jih vključi na seznam za avtorizacijo, bodo morala podjetja zaprositi za avtorizacijo za nadaljnjo uporabo teh snovi.

Za 66 uporab je bilo prejetih 50 vlog za avtorizacijo in poročil o pregledu. Odbor za oceno tveganja (RAC) in Odbor za socialno-ekonomsko analizo (SEAC) sta sprejela 36 mnenj, ki so bila poslana Evropski komisiji v odločanje.

Evropska komisija je v skladu z enim od ukrepov strategije za trajnost kemikalij objavila načrt omejitev, ki zajema tekoče in prihodnje delo na področju omejitev v skladu z uredbo REACH. Agencija ECHA je dejavno prispevala k pripravi načrta, saj je zagotovila prispevke o načrtovanih dejavnostih omejevanja in predlagala skupine snovi, ki jih je treba vključiti na podlagi regulativnih potreb. Načrt vsem deležnikom zagotavlja jasnost glede tekočega in prihodnjega dela v zvezi z omejitvami EU, naše skupinske ocene pa se še naprej upoštevajo pri tem delu.

Leta 2022 je bilo predloženih šest predlogov za omejitve na ravni EU, vključno z omejitvijo per- in polifluoroalkilnih snovi (PFAS) v penah za gašenje požarov. Če bo omejitev sprejeta, bi se lahko emisije v 30 letih zmanjšale za več kot 13 000 ton. Poleg tega je pet evropskih držav v začetku leta 2023 predložilo ločen predlog za omejitve PFAS v drugih uporabah.

Odbora RAC in SEAC sta sprejela štiri mnenja o predlogih za omejitve, ki podpirajo omejitve za svinec v strelivu za lov, streljanje na prostem in ribolov, policiklične aromatske ogljikovodike v

---

¹ https://echa.europa.eu/documents/10162/11209549/mb_39_2021_pid_2022-2025_en.pdf

² Januarja 2023 je bilo dodanih še devet snovi. Trenutno je na seznamu 233 kandidatnih snovi.

glinenih tarčah, 2,4-dinitrotoluen in zaviralce gorenja dekloran plus.

Odbor RAC je sprejel tudi 40 mnenj, v katerih priporoča usklajeno razvrščanje in označevanje snovi. Po obsežnem pregledu znanstvenih dokazov je odbor znova potrdil, da razvrstitev glifosata kot snovi, ki povzroča raka, mutagene snovi, snovi, strupene za razmnoževanje ali specifično strupene za ciljne organe, ni utemeljena. Kot tak je glifosat še vedno razvrščen kot strupen za vodne organizme in morebiten povzročitelj resnih poškodb oči.

Odbor za biocidne proizvode (BPC) je sprejel 19 mnenj za odobritev in podaljšanje odobritev aktivnih snovi, medtem ko se je pozitiven trend za avtorizacije Unije nadaljeval, saj je bilo leta 2022 sprejetih 22 mnenj v primerjavi s 15 mnenji v letu 2021. Odbor je opravil in potrdil primerjalno oceno rodenticidov, pripravil pa je tudi prve smernice za analizo alternativ.

Pregledali smo naš pristop k spodbujanju alternativ testiranju na živalih, pri čemer so bili sprejeti ukrepi za povečanje učinkovitosti in prepoznavnosti prizadevanj pri podpiranju uvedbe alternativnih metod, ki so primerne za regulativne namene. Da bi to dosegli, še naprej vlagamo v svoje znanstveno in tehnično znanje, vključno z upravljanjem podatkov in orodji, ki podpirajo ocenjevanje kemikalij, kot je orodje OECD QSAR Toolbox. Sodelujemo tudi z Evropsko komisijo in drugimi deležniki, da bi jo podprli pri pripravi načrta za popolno nadomestitev testiranja kemikalij na živalih.

S svojim znanstvenim in regulativnim strokovnim znanjem, zbirkami podatkov, digitalnimi orodji in praktičnimi izkušnjami z regulacijo kemikalij smo v letu 2022 nudili podporo tudi strategiji Evropske komisije za trajnostni razvoj kemikalij (CSS). Naša podpora temelji na treh osrednjih stebrih:

- zagotavljanju tehničnega in znanstvenega strokovnega znanja, saj Evropska komisija revidira uredbi REACH in CLP, pri čemer se opira na naše več kot desetletne izkušnje z izvajanjem teh uredb;
- zagotavljanju prispevkov za lažjo uporabo načela „ena snov, ena ocena“, zlasti v zvezi z morebitnim prenosom nalog na agencije in prihodnjo platformo EU za podatke;
- svetovanju Evropski komisiji v zvezi z njenim predlogom osnovne uredbe agencije ECHA.

Sodelovanje z našimi partnerji in sestrskimi agencijami se je v letu 2022 okrepilo. Dejavno smo sodelovali pri pobudah v okviru Partnerstva za oceno tveganja zaradi kemikalij (PARC), vseevropskega raziskovalnega in inovacijskega programa, ki se osredotoča na razvoj naslednje generacije ocenjevanja kemijskih tveganj za zaščito zdravja in okolja. Prizadevamo si čim bolj povečati sinergije in usmerjati znanstvena dognanja, ki bodo bolj usmerjena v regulativne potrebe. Naše skupinsko delo na področju bisfenolov se na primer vključuje v projekt PARC o alternativah bisfenolom.

Tesno smo sodelovali z regulativnimi organi, vključno z Evropsko agencijo za varnost hrane (EFSA), da bi ocenili varnost snovi in oblikovali usklajena stališča v vseh regulativnih okvirih, tudi na področjih, kot so biocidi in pesticidi, materiali, namenjeni za stik z živili, in zahteve glede pitne vode. Poleg tega smo sodelovali z Evropsko agencijo za okolje (EEA), da bi vzpostavili skupni okvir kazalnikov, ki bo pomagal spremljati napredek in učinek izvajanja strategije CSS, pri čemer smo izkoristili prednosti našega skupnega strokovnega znanja na področju IT in komunikacij.

Leto 2022 je prineslo pomembne spremembe tako na ravni višjega kot srednjega vodstva. Z našimi trdnimi politikami upravljanja in vzpostavljenimi sistemi kakovosti smo bili dobro pripravljeni na nemoteno izvajanje sprememb in smo lahko zagotovili, da se je osebje hitro prilagodilo novi strukturi vodenja. Pozdravili smo tudi novo izvršno direktorico, *dr. Sharon McGuinness*, ki se nam je pridružila ob koncu leta. S temi spremembami v vodstvu smo v dobrem

položaju, da sedaj in v prihodnosti nadaljujemo izvajanje naših pravnih pooblastil.

Po pandemiji smo v skladu s pravili Evropske komisije opredelili in uvedli nov hibridni delovni model dela za naše osebe in organe agencije ECHA. Ta model prinaša prednosti in prilagodljivost dela na daljavo ob redni prisotnosti v pisarni.

Čeprav smo v tem letu nanizali veliko uspehov, smo se srečali tudi z več izzivi.

Ena od večjih težav je neučinkovitost sistema avtorizacije, tj. težava, ki smo jo opredelili že leta 2021 v našem *Poročilu o izvajanju uredb REACH in CLP*³. Pričakuje se, da se bo povečanje števila vlog za avtorizacijo, ki smo ga zaznali leta 2022, zlasti za šestvalentni krom, nadaljevalo tudi leta 2023. To presega zmogljivosti naših znanstvenih odborov za pripravo mnenj, pomanjkanje izkušenih članov pa še poslabšuje razmere, saj je vse težje najti poročevalce, ki bi pripravljali namenu ustrezna mnenja.

Naslednjo težavo predstavlja zelo malo osnutkov poročil o oceni biocidnih aktivnih snovi, ki so jih predložile države članice, kar upočasnjuje dokončanje ocene vseh obstoječih aktivnih snovi do konca leta 2024, kot to zahteva uredba o biocidnih proizvodih. V skladu z akcijskim načrtom za aktivne snovi si je agencija ECHA v zadnjih letih prizadevala podpirati države članice pri doseganju nadaljnjega napredka in bo svojo podporo zagotavljala tudi v prihodnje.

Prav tako predvidevamo, da se bomo znašli pred izzivom, če bi politika „ena snov, ena ocena“ od agencij zahtevala, da v celoti uskladijo mnenja različnih znanstvenih odborov, ne da bi prej uskladile regulativni okvir. Dokler bodo predpisi vsebovali različne zahteve, se sklicevali na različne smernice ali postavljali različna vprašanja različnim skupinam znanstvenih strokovnjakov v različnih časovnih okvirih, končnih rezultatov ne bo mogoče v celoti uskladiti.

Med letom so se pojavile tudi pomanjkljivosti pri širjenju javnih informacij o kemikalijah, saj dostop do informacij o kemikalijah na naši spletni strani nekajkrat ni bil mogoč. Izvedli smo temeljito študijo in skupaj z deležniki dosegli velik napredek pri vzpostavljanju novega sistema, ki bo omogočil lažji dostop do podatkov o kemikalijah, njihovih lastnostih in regulativnem statusu. Dolgoročna rešitev bo prinesla bolj učinkovit prenos informacij deležnikom in nam pomagala zagotoviti pregledne, posodobljene in dostopne podatke o kemikalijah.

Sprejet hibridni delovni model nam lahko prinese nekatere izzive pri ohranjanju učinkovitosti, sodelovanja in povezanosti osebja s poslanstvom agencije ECHA. Zavedamo se, da je pomembno odpraviti morebitne pomanjkljivosti modela, saj bomo le tako lahko v podporo našemu delu ohranili in pritegnili najboljše kadre.

Nenazadnje, kibernetika varnost je za nas postala pomembno področje, na katero se osredotočamo. Z večjimi naložbami na tem področju so kljub povečani zlonamerni dejavnosti in nedavni zaostitvi geopolitične krize naše ravni varnosti ostale primerljive s prejšnjimi leti in ni prihajalo do pomembnejših incidentov. Pripravili smo dolgoročni načrt za nadaljevanje zagotavljanja visoke kakovosti storitev naših informacijskih sistemov ter reševanje prihodnjih izzivov na tem področju.

---

3 https://echa.europa.eu/documents/10162/17226/operation_reach_clp_2021_en.pdf

Na kratko o agenciji

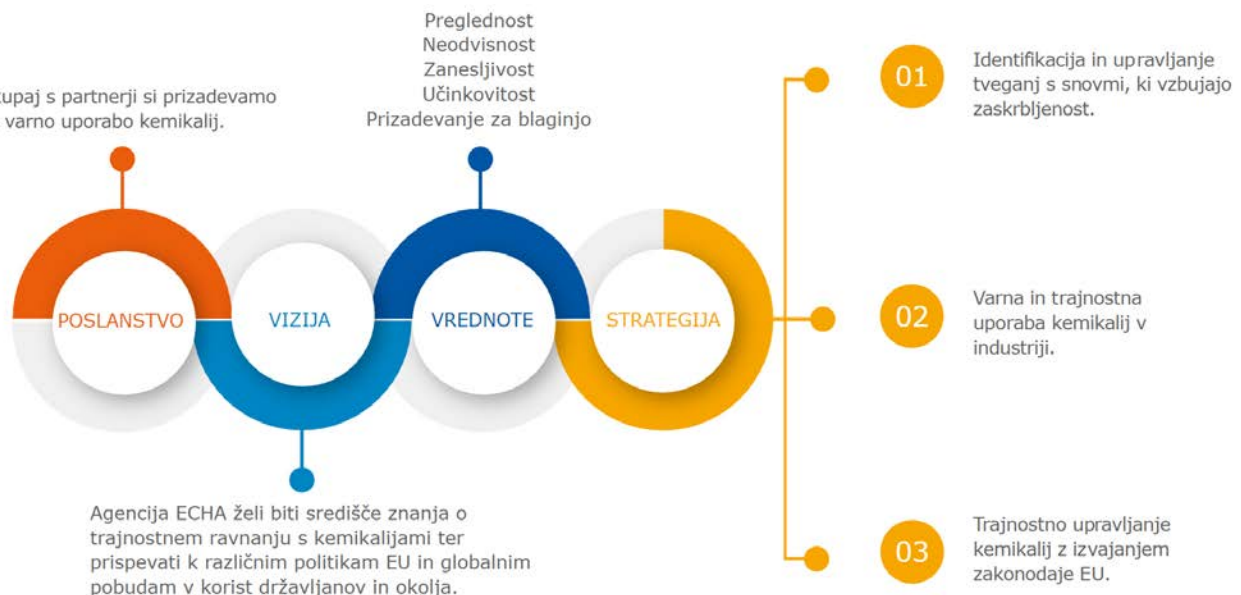
Agencija ECHA je za nadaljnje ustrezno in učinkovito delovanje v korist Evropske unije določila tri strateške prednostne naloge, ki temeljijo na osnovni vlogi agencije, gradijo na njenih pristojnostih in doseženem učinku, priznavajo osrednji pomen zakonodaje, ki jo agencija ECHA izvaja v regulativnem sistemu EU, in poskušajo predvideti prihodnje izzive.

V skladu s strateškim načrtom za obdobje 2019-2023 bo agencija ECHA skupaj s partnerji uporabila svoje pristojnosti in celovito znanje o kemikalijah na trgu EU za opredelitev skupin snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, da bi Evropski komisiji pomagala določiti, kateri regulativni ukrepi so potrebni, in sprejela potrebne ukrepe na podlagi uredb REACH, BPR, CLP, POP ali druge ustrezne zakonodaje (strateška prednostna naloga 1).

Strateška prednostna naloga 2 temelji na znanju, pridobljenem v okviru strateške prednostne naloge 1, in izhaja iz zakonodajnih obveznosti industrije iz uredb REACH, CLP, BPR, PIC, okvirne direktive o odpadkih (WFD) in direktive o pitni vodi (DWD) ter pooblastila agencije ECHA v teh uredbah, njen cilj pa je izboljšati znanje in zmogljivosti industrije za ukrepanje pred agencijo ECHA ali drugimi regulativnimi organi.

Strateška prednostna naloga 3 uporablja podatke in izkušnje, pridobljene z izvajanjem pooblastil agencije ECHA, za izboljšanje doslednosti in povezanosti regulativnega sistema EU za kemikalije z mednarodnim delom na področju ravnanja s kemikalijami.

Agencija ECHA z izvajanjem svojega strateškega načrta in prednostnih nalog ter svojega vsakoletnega delovnega programa prispeva k ciljem zelenega dogovora EU ter k nadaljnjemu razvoju politike z znanstveno-regulativnim svetovanjem v okviru zahtev Evropske komisije v okviru strategije za trajnostnost kemikalij.

Z letnim delovnim programom agencija ECHA uresničuje svoj strateški načrt in večletni delovni program v obliki konkretnih ukrepov in rezultatov, ki temeljijo na glavnih dejavnostih agencije. V naslednjem razdelku so poudarjeni ključni dosežki leta 2022.

EVROPSKA KOMISIJA ZA KEMIČALIJE
P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINSKA
ECHA.EUROPA.EU